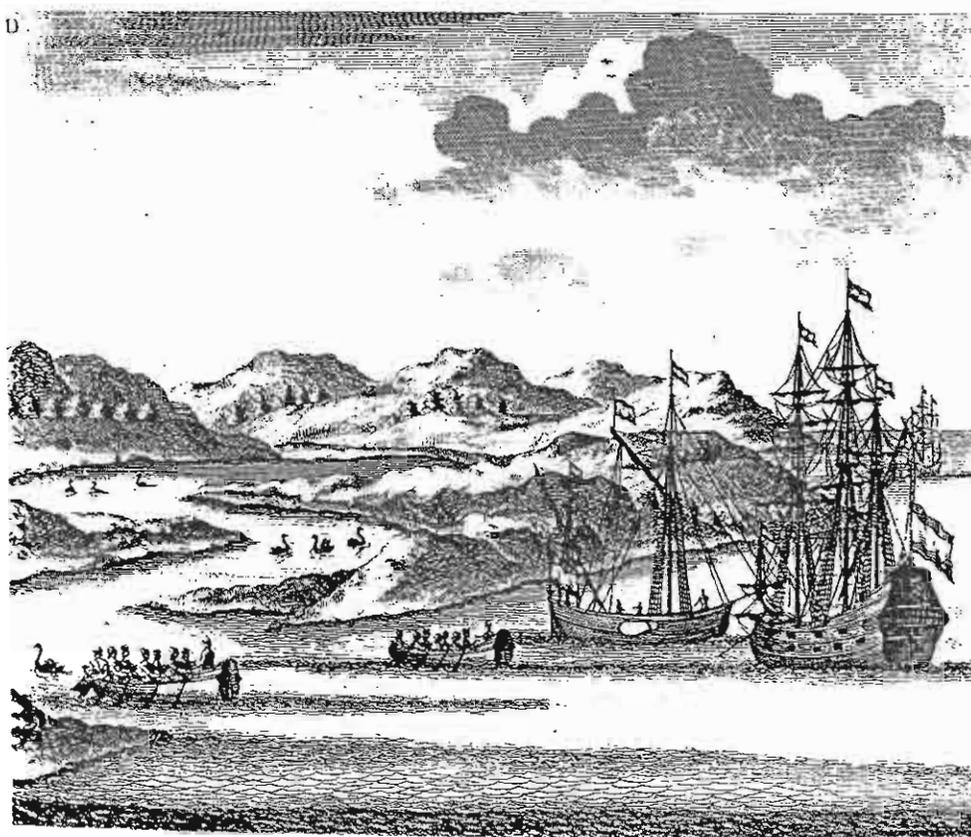

Dutch references to the *Batavia*,
Vergulde Draak, *Zuiddorp*, *Zeewijk*
and other vessels.

Edited by
Marit van Huystee

Report - Department of Maritime Archaeology
Western Australian Maritime Museum, No. 77
1993

The purpose of this publication is to give a useful guide to everyone interested in the Dutch exploration of the West Australian coast and the shipwrecks that remain as a token of their presents.

It gives an overview of the original 17th and 18th century documents relating to the wrecks and the explorations. These documents are mainly kept in the State Archives of the Netherlands, i.e. the Algemeen Rijksarchief, Eerste afdeling. This department takes care of the remaining VOC-archives, which are still extensive in spite of numeral losses in the past.

In addition it will give a list of most of the secondary literature that deals with the various events in Australian history, which are connected with Dutch VOC-ships.

I have categorised the references chronologically and by shipname. The original documents and the number which they possess in the Algemeen Rijksarchief (ARA-number) are followed by the secondary references. Most of the books mentioned can be found in the library of the Western Australia Maritime Museum in Fremantle. An important part of the original documents are kept on microfilm in the museum as well. The numbers of the microfilms on which the documents are copied are also given.

DUTCH REFERENCES TO THE *BATAVIA* 1629**Original Manuscripts in Archives**

Batavia and Sardam logbooks of Francisco Pelsaert, ARA 1630: 1098, fol. 232-317, in Heeres, *The part born by the Dutch in the discovery of Australia, 1606-1765*, pp. 55-62, and in Drake-Brockman, *Voyage to Disaster*, Film No. 21 and No. 22

Brief (letter) of the Heren XVII to G-G Jan Pieterz Coen & Raden (Council), 21 maart 1629, ARA 315, fol. 48-52r (fol. 48r)

Resoluties of the Heren XVII, 29-3-1626; 26-10-1628; 27-10-1628, ARA 147

Resoluties of the kamer (chamber) Amsterdam, 1622-1629, ARA 229, Film No. 16 and No. 17

Resoluties of the kamer Amsterdam, 1623-1631, ARA 229, Film No. 17

Brief of Pieter van den Broecke to the Heren XVII, dated 16 december 1627, ARA 1628: 1092, Film No. 20

Brief of Pieter van den Broecke, ARA 1628: 1093, fol. 56, Film No. 20

Verklaring (declaration) of Francisco Pelsaert, Ariaen Jacobs, Claes Gerritsz, Gilles Frans, Jacob Jans and Claes Jans, 10 juli 1629, ARA 1630: 1098, fol. 223-224, Film No. 21

Instructie of G-G Jan Pietersz Coen voor Pelsaert, in: Colenbrander, H.T., ed., *Jan Pieterz. Coen*, vol. V, pp. 575-577. Also in: *De schipbreuk van de Batavia*, pp. 215-217

Verklaring (declaration) of the Raad van Justitie (Board of Justice), 20 juli 1629, ARA 1630: 1098, fol. 223-224r. Also in: *De schipbreuk van de Batavia*, pp. 212-214, Film No. 21

Brief of Antonio van Diemen to Pieter de Carpentier, dated 30 november 1629, ARA 1630: 1097, fol. 344v, Film No. 21

Overzicht van de opvarenden (list of passengers and crew) of the *Batavia*, ARA 1630: 1098, fol. 582r. Also in: *De schipbreuk van de Batavia*, pp. 220-221, Film No. 22

Notitie of geberchde Contanten (list of goods salvaged and persons saved), ARA 1630: 1098, fol. 581-582. Also in: *De schipbreuk van de Batavia*, pp. 218-219, Film No. 22

Laatste brief of Francisco Pelsaert, van 12 december 1629 (last letter of Pelsaert), ARA 1630: 1098, fol. 583-584. Also in: *De schipbreuk van de Batavia*, pp. 222-224, Film No. 22

Brief of G-G & Raden aan Heren XVII, gedateerd 15 december 1629, ARA 1630: 1097, fol. 60(?)-67. Also in: *Jan Pieterz. Coen*, deel V, pp. 16-62, Film No. 21

Brief Bouck, 25th September 1629 to 20th December 1630, Nederlandsche Comptoir in Jambij

Resolutie of G-G & Raden (death-sentences), 28 januari 1631: 1099, fol. 49r, Film No. 22

Getuigenverklaringen tegen Lucretia (testimony against Lucretia), ARA 1631: 1099, fol. 24r, Film No. 22

Brief of Antonio van Diemen, ARA 1631: 1099, fol. 57-57r, Film No. 22

Resolutie van de aanstelling van Pelsaert voor de Jambi expeditie (Resolution of Appointment of Pelsaert to Jambi), dated 27 april 1631, ARA 1630: 1099, Film No. 22/23

Resolutie van G-G & Raden dated 13 september 1630, Rapport, *inter alia*, of Pelsaert's dood (Pelsaert's death), ARA 1631: 1099, Film No. 23

Resolutie of the Heren XVII te Amsterdam, gedateerd 17 maart 1632 en 31 augustus 1635, aangaande de nalatenschap van Fransisco Pelsaert (re estate Pelsaert), ARA 148

Kopie-doodvonnissen (death-sentences) uitgesproken door commandeur Francisco Pelsaert en de raad van het schip Saerdam, 1629, 1 katern, ARA 4994, Film No. 25

Brief of G-G & Raden aan Heren XVII, dated 1 december 1632, ARA 1633: 1104, fol. 30-32. Also in *Generale Missiven*, part I, pp. 341

Dagh Register, Casteel Batavia, dated 22 maart 1636. Opmerking aangaande Pelsaert's leven in Agra (Remark re Pelsaert's life at Agra), ARA 1637: 1119

Kopie-memorie of François Pelsaert, opperkoopman in Agra, over de VOC-handel in Hindustan, en een beschrijving van de regering van de vorsten van Hindustan: Humayun, Akbar en Jahangir, 1626-1627. I deel, ARA 4906 Translated in *Jahangir's India*. The Remonstrantie of Francisco Pelsaert, Translated from the Dutch by Ms. C.B. Bodde-Hodgkinson and Pieter Geyl, Litt. D., Cambridge, 1925, Film No. 24

Resolutie over een nieuwe ambtsperiode van Francisco Pelsaert (Appointment of Francisco Pelsaert for renewed term of Office), dated 16 juli 1620, ARA 1621: 1071

Enige bijzonderheden (some specifics on the Batavia tragedy) aangaande de Batavia-tragedie, Gemeente-archief Harderwijk: Oud Archief, 2052, ca 1645, fol. 36r, 36v, 37r Also in: *De schipbreuk van de Batavia*, pp. 22-23, 26, 28

Printed Sources and Compilations

Ongeluckige Voyagie van 't Schip Batavia Nae de Oost-Indien Gebleven op de Abrolhos van Frederick Houtman, op de hooghte van 28 1/3 graet, by-Zuyden de Linie Aequinoctiael, Uytgevaren onder den E. Francoys Pelsert (Unlucky Voyage), Jan Janz., Amsterdam, 1647

Ongeluckige Voyagie Van 't Schip Batavia, Na Oost-Indien: Ut-gevaren onder de E. Francois Pelsaert. Gebleven op de Abrolhos van Frederick Houtman, op de hooghte van 28. en een half graden by Zuyden de Linie Equinoctiael. Lucas de Vries, 1649, Utrecht

Droevighe tijdinghe van de aldergouwelijkckste moorderij [...] op 't schip Batavia (Sad news of the most horrible murders), Rotterdam, Cornelis Fransz. 1630, UBL (Uni.of Leiden); pfl. 1630. Also in: *Schipbreuk van de Batavia*, pp. 225-230

Leyds Veer-Schuyts Praetjen &c. s.l. 1630 (Leyden Ferry-boat Gossip), Knuttel Catalogus van Pamfletten in de Kon. Bibl. den Haag, 1621-1644: No. 3993. Also in: *Schipbreuk van de Batavia*, pp. 231-236

Brief of Gijsbert Bastiaensz to his family, in: *Ongeluckige voyagie, van't schip Batavia*, Amsterdam, Joost Hartgersz, 1648(2). Also in: *Schipbreuk van de Batavia*, pp. 237-244

Siebenhaar, William, "The Abrolhos Tragedy: The first Complete Translation in English in English of the Original Account published Eighteen Years after the Massacre", *Western Mail*, Perth, Christmas Number 1897

Pelsaert, Francisco, *Jahangir's India*. The Remonstrantie of Francisco Pelsaert. Translated from the Dutch by W.H. Moreland, C.S.I., C.I.E. and P. Geyl, Litt. D., Cambridge, 1925

Dam, Pieter van, *Beschrijvinge van de Oostindische Compagnie*. Ed. F.W. Stapel. vol. 1, part 1, Den Haag, 1927, pp. 681-682, 699; vol. 3, part 20, pp. 357, Film No. 30: vol. 1, No. 32: vol 3

Pieter van den Broecke in Azië, uitgegeven door W.Ph. Coolhaas, part II, Den Haag, 1963, pp. 359, 360, 364, 365

Colenbrander, H.T., ed., *Dagh Register* gehouden int Casteel Batavia, Anno 1636, Den Haag, 1902, pp. 52

Colenbrander, H.T., ed., *Jan Pieterz. Coen*, Bescheiden omtrent zijn Bedrijf in Indië, vol. III, Den Haag, 1923, pp. 392

Colenbrander, H.T., ed., *Jan Pieterz. Coen*, Bescheiden omtrent zijn Bedrijf in Indië, vol. V, Den Haag, 1923, pp. 575-577, 826, 842, 858

Coolhaas, W.Ph., "Een Indisch verslag uit 1631, van de hand van Antonio van Diemen" (An Indian account from Antonio van Diemen), *Bijdragen en Mededelingen van het Historisch Genootschap te Utrecht*, Vol. lxxv, 1947, pp. 7-283

Coolhaas, W.Ph., *Generale Missiven van Gouverneurs-Generaal en Raden aan de Heren XVII der Verenigde Oostindische Compagnie*, part I: 1610-1638, Den Haag, 1960, pp. 341

Drake-Brockman, H., *Voyage to disaster*. The life of Fransisco Pelsaert, London, 1963

Heeres, J. E., *The part borne by the Dutch in the discovery of Australia*. 1606-1765, Leiden, J. Brill, London, Luzac, 1899

Roeper, V.D., *De schipbreuk van de Batavia, 1629*, Werken uitgegeven door de Linschoten-vereeniging XCII, Zutphen, 1993

DUTCH REFERENCES TO THE VERGULDE DRAAK (VERGULDE DRAECK) 1656**Original Manuscripts in Archives**

Resoluties of the Heren XVII, april 1645 - mei 1654, ARA 149, Film No. 49 (till 7 March 1647) and 50

Resoluties of the Heren XVII, oktober 1654 - augustus 1660, ARA 150, Film No. 50 (till October 1656), No. 51 (till August 20 1660) and No. 52

Resoluties of the kamer Amsterdam, 6 mei 1647 - 29 november 1653, ARA 234, Film No. 17 and 52

Resoluties of the kamer Amsterdam, 1 december 1653 - 8 juli 1658, ARA 235, Film No. 17

Kopieboek (copies book) of uitgaande missiven, instructies and other papers (outward letters, etc.) of the Heren XVII en de kamer van Amsterdam to the offices in Indië, 21 september 1644 - 20 oktober 1657, ARA 317, Film No. 52 (till May 15 1654) and No. 53

Kopieboek van uitgaande missiven, instructies en andere papieren (outward letters, etc.) of the Heren XVII en de kamer van Amsterdam to the office in Indië, 16 april 1658 - 24 juni 1666, ARA 318, Film No. 53 (till March 6 1657) and No. 54

Kopie-resoluties of G-G & Raden, 20 januari 1656 - 28 december 1657, ARA 677, Film NO. 06

Kopie-resoluties of G-G & Raden, 2 januari 1658 - 7 december 1663, ARA 678, Film No. 11 and 12

Overgekomen brieven en papieren from Indië to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, ARA 1656: 1202, Film No. 07 and 08

Brief of G-G & Raden to Heren XVII, 4 december 1656, ARA 1657: 1214, fol. 4r. Also in *Generale Missiven*, part III, pp. 85, translated in Heeres, pp. 75, Film No. 08

Overgekomen brieven en papieren from Indië to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, ARA 1657: 1217, Film No. 09

Brief of G-G & Raden to Heren XVII, 14 december 1658, ARA 1659: 1225, fol. 5v - 6v. Also in *Generale Missiven*, part III, pp. 211/212, translated in Heeres, pp. 76, Film No. 13

Overgekomen brieven en papieren from Indië to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, beschrijving van de Westkust van Australië by Samuel Volckersen (a brief account of the West-coast of the South-land), ARA 1659: 1225, translated in Heeres, pp. 79, Film No. 13

Overgekomen brieven en papieren from Indë to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, brief of G-G & Raden to Heren XVII, 22 december 1661, ARA 1234, fol. 9 - 14. Also in *Generale Missiven*, part III, pp. 375

Overgekomen brieven en papieren from Kaap de Goede Hoop and Mauritius to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 1651 - 1653, ARA 3988, Film No. 46 and No. 47

Overgekomen brieven en papieren from Kaap de Goede Hoop and Mauritius to the to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 1653 - 1654, ARA 3989, Film No. 47

Overgekomen brieven en papieren from Kaap de Goede Hoop and Mauritius to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 1655 - 1656, ARA 3990, Film No. 48

Overgekomen brieven en papieren from Kaap de Goede Hoop and Mauritius to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 1656 - 1657, ARA 3991, Film No. 48 and No. 49

Overgekomen brieven en papieren uit Kaap de Goede Hoop and Mauritius to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 1657 - 1658, ARA 3992, Film No. 49

Uitloopboekje (register of ships departed) for VOC uitgevaren schepen, 1603-1701 voorjaar (spring), ARA 4932,

Lijst van voor de VOC uitgevaren schepen (register of ships departed: year of departure, which chamber, final destiny), ARA 4934, Film No. 16

Eisen van G-G & Raden aan de Heren XVII betreffende uit de Republiek te zenden goederen (requirements concerning goods to be send from the Republic) 1634-1663: ARA 13473; 1654: ARA 13474; 1655: ARA 13475, Film No. 09, No. 10 and No. 23

Bevindingen op de Eis (Remarks concerning requirements) 1656: ARA 13476, Film No. 10

Printed Sources and Compilations

Camphuijs, J., *Ongelukkige Voyage gedaan met het fluitschip de Lastdrager in 1652-1653* (an original manuscript published by the owner's son, G. van Ernst Koning in Letter en Geschiedkundig allerlei, Amsterdam), 1835

Chijs, J.A. van der, *Dagregister gehouden int Casteel Batavia, Anno 1657*, translated in Heeres, pp. 75-76

Chijs, J.A. van der, *Dagregister gehouden int Casteel Batavia, Anno 1659*, Batavia - 's Gravenhage, 1889

Coolhaas, W.Pl., *Generale Missiven van Gouverneurs-Generaal en Raden aan de Heren XVII der Verenigde Oostindische Compagnie*, part III, 1655-1674, The Hague, 1960, pp. 85, 211-212, 375

Leemans log, translated by C. de Heer , "My Shield and my Faith", in: *Westerley*, 1963

Major, R. H., F.R.S., *Early Voyages to Terra Australis*, London, 1859, pp. 77-90: translation of the voyage of the Waeckende Boeij in 1658

Heeres, J.E., *The Part born by the Dutch in the discovery of Australia, 1606 - 1765*, London, 1899, pp. 75, 76, 79

DUTCH REFERENCES TO THE *ZUIDDORP* (*ZUYTDORP*) 1712

Original Manuscripts in Archives

Resoluties of the kamer Zeeland, 3 januari 1695 - 29 december 1701, 2 december 1700, opdracht tot het bouwen van het schip de *Zuiddorp* (assignment to build the ship *Zuiddorp*) ARA 7253, Film No. 76

Minuut-betaalsrollen (pay-rols), *Zuiddorp* 1711, ARA 11960, Film No. 77 and No. 78

Betaalsrollen kamer van Zeeland (pay-rols of the Zeeland Chamber), *Zuiddorp* 1711, ARA 12034, Film No. 79

'Verzoekboeken' ('request-book'), *Zuiddorp* 1711, ARA 12244, Film No. 79 and No. 80

Overgekomen brieven en papieren from the Kaap, 3 juni 1712 - 4 april 1713. Rollen van de aankomst en het vertrek van de schepen (rols with arrival and departure of ships) aan de Kaap de Goede Hoop, ARA 10459, Film No. 71

Belvliet journaal 9 april 1713 ARA 10459 ur. 73, Film No. 71

Minuut-betaalsrollen, Belvliet, 1711 ARA 11960

Betaalsrollen van de opvarenden (pay-rols of passengers and crew) on for the kamer van Zeeland uitgevaren schepen, Belvliet, 1711 ARA 12034, Film No. 78 and No. 79

'Verzoekboeken', Belvliet, 1711 ARA 12244, Film No. 79 and No. 80

Scheepssoldijboeken, Belvliet: Grootboek, 1711-1712 ARA 12742, Film No. 80

Resolutie genomen in de breede Raad van de schepen Belvliet en *Zuiddorp* (of the Broad Counsel), 13 januari 1712, ARA 12742, Film No. 80

Printed Sources and Compilations

Playford, P.E., *The wreck of the *Zuytdorp* on the West Australian Coast in 1712*, Journals & Proceedings Western Australian Historical Society, 5(5), 1959, pp. 5-41

DUTCH REFERENCES TO THE ZEEWIJK 1727

Original Manuscripts in Archives

Kopie-journaal gehouden aboard the ship Zeewijk during the voyage from the Republiek to Batavia, with the account of the shipwreck at the unknown Zuidland, 1726 november 7 - 1728 april 28. 1 band, ARA 11417

Kopie-resoluties of the Heren XVII, 1725 februari 22 - 1729 maart 21, ARA I18

Uitloopboekje van de voor de VOC uitgevaren schepen in de jaren 1701-1796 (Register of Ships departed from Holland), ARA 4933

Overgekomen brieven en papieren from Indië to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, ARA 1729: 2082

Brief from G-G & Raden in Batavia to the Heren XVII 27 october 1727, ARA 1728: 2057, 1 fol, 13-13 vso

Brief from G-G & Raden aan Bewindhebbers to VOC kamer Amsterdam, 30 october 1728 . Translation in Heeres, pp. 91

Zeewijk: Grootboek en monsterrol (register and muster-roll), 1726-1727, ARA 12856

Translation of a journal by an unknown person from the Dutch East Indiaman "ZEEWIJK", foundered on Half Moon Reef in the Southern Abrolhos off the Westcoast of Australia, on 9th June, 1727 by Lous Zuiderbaan, Original document in the Bibliothèque Royale de Belgique, Brussels, Inv. No. II 2586, Cat. No. 7366, Film No. 55

Printed Sources and Compilations

Heer, C. de, *The Zeewyk Log*, Adriaen van der Graeff, 1727-1728, WA University (Courtesy B. Goppel, Rotterdam, 1963)

Heeres, J.E., *The part born by the Dutch in the Discovery of Australia*, 1606-1765, London, 1899, pp. 91

DUTCH REFERENCES TO THE *GEELVINK*, *NIJPTANG* AND *WEZELTJE* 1696-1697 COMMANDED BY WILLEM DE VLAMING

Original Manuscripts in Archives

Brief van de Kamer van Amsterdam to Gouverneur van der Stel & Raden at Kaap de Goede Hoop, 23 april 1696, ARA 352, fol. 148v-149, translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 199

Dagregister (daily register) gehouden aan de Kaap de Goede Hoop, ARA 4037, fol. 965r-991v

Instructie for Willem de Vlaming en de Brede Raad, Archives Capetown, Incomming letters 1695-1697, C 422, vol. III, no. 61, fol. 981-992, translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 163-167

Brief from G-G & Raden to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 30 november 1697, ARA 1587, translated in Heeres, pp. 83-85, also in *Voyage to the Great Southland*, pp. 210-213, Film No. 56

Journal gehouden op het schip *Geelvink* (journal kept aboard *Geelvink*) by Willem de Vlaming, ARA 1587, fol. 593-689, translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 102-145

Journal gehouden op het schip *Geelvink* (journal kept aboard *Geelvink*) by Willem de Vlaming tijdens de ontdekkingsreis (during the voyage) to the Zuidland, met aantekeningen van opperchirurgijn (including notes of super surgeon) of Gerard Hardenbergh on sickness and death aboard and the used medicines, ARA 5060

Journal gehouden aboard the ship *Nijptang* by skipper Gerrit Kolaert tijdens de ontdekkingsreis naar het Zuidland, including notes of super surgeon) of Th. Heirmans on sickness and death aboard and the used medicines, 1696, ARA 5062, part of this manuscript translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 167-171

Journal gehouden aboard the ship *Nijptang*, copy held in the Prins Hendrik Maritime Museum, collection WA Engelbrecht, no. 185, translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 146-162

Journal gehouden aboard the ship *Wezeltje* by skipper Laurens Zeeman, 1696, ARA 5064, fol. 58-72, translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 172-173

Grootboek en Journal *Geelvink* 1696 -1697, ARA 5435

Betaalsrollen of the Kaap de Goede Hoop of the ships *Geelvink*, *Nijptang* en *Wezeltje* 1696, ARA 12650, translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 205-210

Printed sources and Compilations

Journal wegens een voyagie, gedaan op order de Hollandsche Oost-Indische Maatschappij in de jaren 1696 en 1697 door het hoeker-scheepje de *Nijptang*, het schip de *Geelvink*, en het galjoet de *Wezel*, na het onbekende Zuid-land en wyders na Batavia. t' Amsterdam, 1701, translated in *Voyage to the Great Southland*, pp. 146-1162

Dam, P. van, *Beschryvinge van De Oostindische Compagnie*, ed. F.W. Stapelans W.Th. van Boetzelaer van Asperen, Den Haag, 1927, vol.1, part 1, pp. 675-679, Film No. 30

Valentijn, F., *Oud en Nieuw Oost-Indien*, vervattende eem nauwkeurige en uitvoerige verhandeling van Nederlands mogentheyd in die gewesten....Derde deel, tweede stuk, Dordrecht-Amsterdam, 1726, pp. 68-71, Film No. 27

Schilder, Günther, *Voyage to the Great Southland*, Willem de Vlamingh 1696-1696, Royal Australian Historical Society, 1985

DUTCH REFERENCES TO OTHER VOC-SHIPS THAT TOUCHED THE WEST-AUSTRALIAN COAST

Original Manuscripts in Archives

Eendracht 1616 under the command of Dirk Hartog

Brief from Jan Pieterz Coen, 22 augustus 1617 to Heren XVII, ARA 1064, fol. 97r, translated in *Australia Unveiled*, pp. 54-70

Brief from Opperkoopman (super cargo) Cornelis Buysero at Bantam to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 31 augustus 1617, ARA 1064, fol. 185-192, translated in Heeres, pp. 8 and *Australia Unveiled*, pp. 54-70

Zeewolff 1618

Uitloopboekje (clearance-book) of ships sailed for the VOC, 1603-1701, ARA 4932, fol. 11v-12r

Brief of the opperkoopman Pieter Dirkszoon to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 24 juni

1618, ARA 1067, fol. 129-132, translated in Heeres, pp. 10-11. Also in *Australia Unveiled*, pp. 71-72

Brief from skipper Haevick Claeszoon of Hillegom, to the Heren XVII, and the kamer Amsterdam 24 juni 1618, ARA 1067, fol. 165, translated in Heeres, pp. 11-12. Also in *Australia Unveiled*, pp. 71-72

Mauritius 1618

Brief from the koopman Willem Jansz to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 6 oktober 1618, ARA 1068, fol. 358, translated in Heeres, pp. 12-13. Also in *Australia Unveiled*, pp. 72

Dordrecht, Amsterdam 1619 under commander Frederik de Houtman

Uitloopboekje (clearance-book) van voor de VOC uitgevaren schepen, 1603-1701, ARA 4932, fol. 11v-12r

Brief from commadeur Frederik de Houtman aan Prins Maurits, 7 oktober 1619, ARA 1070, fol. 74r, translated in Heeres, pp. 14, *Australia Unveiled*, pp. 74-75

Brief van Frederik de Houtman to the Heren XVII and the kamer Amsterdam, 7 oktober 1619, ARA 1070, fol. 147-151, translated in Heeres, pp. 14-16, *Australia Unveiled*, pp. 75-76

Brief from the opperkoopman Jacob Dedel to the Heren XVII, 7 oktober 1619, ARA 1070, fol. 139-140, translated in Heeres, pp. 16. Also in *Australia Unveiled*, pp. 76

Wapen van Hoorn, Haringh and Hasewint 1622

Brief from G-G & Raden to Heren XVII, 6 september 1622, ARA 1076, fol. 3-26, translated in Heeres, pp. 17-18

Instructie for the yachts Haringh en Hasewint, 29 september 1622, ARA 849, fol. 9-14, translated in Heeres, pp. 18-21

Leyden 1623

Journal gehouden aan boord van het schip Leyden van Texel naar Batavia, ARA 1079, fol. 149-159, translated in Heeres, pp. 49. Also in *Australia Unveiled*, pp. 99

Galias, Utrecht en Texel 1627 commanded by G-G Jan Pietersz Coen

Brief from Jan Pietersz Coen to the Heren XVII, 30 oktober 1627, ARA 1091, fol. 27v, translated in Heeres, pp. 51-52. Also in *Australia Unveiled*, pp. 100

Wapen van Hoorn 1627

Brief from the opperkoopman J. van Roosenbergh to the Heren XVII, 8 november 1627, ARA 1091, fol. 18v-19r, translated in Heeres, pp. 52-53, *Australia Unveiled*, pp. 100

Vianen 1627

Brief from G-G & Raden to the Heren XVII from november 1628, ARA 1094, fol. 1. Also in *Australia Unveiled*, pp. 100, 105

Amsterdam 1635

Journal from Commandeur Wollebrand Geleynszoon de Jongh, 25 mei 1635, ARA 1636: 1116, translated in Heeres, pp. 62-64

Klein-Amsterdam and Wesel 1636

Batavias Brieff Boeck 14 januari - 12 december 1636, ARA 762, no. 1, fol. 141-146, in *Australia Unveiled*, pp. 129

Instructie from G-G & Raden, 19 februari 1636, ARA 1637: 1121, fol. 945-987, translated in Heeres, pp. 64-67

Journal of the voyage to Nova Guinea, 6 juni (and further), ARA 1637: 1121, fol. 945-971, translated in Heeres, pp. 68-71. Also in *Australia Unveiled*, pp. 130-138

Dagregister van Casteel Batavia, 6 oktober 1636, Badische Landesbibliothek Karlsruhe, collection of governor A. Gijssels, Karlsruhe 482, fol. 119v-121r, translated in Heeres, pp. 67. Also in *Australia Unveiled*, pp. 130, 136

Leeuwerik 1648

Instructie from G-G & Raden for the opperhoofden (officers) of the yacht Leeuwerik, 27 juni 1648, ARA 872, translated in Heeres, pp. 73-74

Brief from G-G & Raden to the Heren XVII, 18 januari 1649, ARA 1167, translated in Heeres, pp. 74

Elburg 1658

Brief from G-G & Raden to Heren XVII, 14 december 1658, ARA 1225, translated in Heeres, pp. 81

Printed Sources and Compilations

Heeres, J.E., *The part born by the Dutch in the Discovery of Australia, 1606-1765*, London, 1899

Scilder, Günther, *Australia Unveiled, The share of the Dutch navigators in the discovery of Australia*, Amsterdam, 1976